

---

# Zvyšování kvalifikace podváděním

---

## Zvyšování kvalifikace podváděním



21.10.2009, Tomáš Zahradníček

Včera

Diář Tomáše Zahradníčka

Prověřování délky studií na vysokých školách, které zahájilo ministerstvo školství, je chladnokrevná politická reakce na znepokojení vyvolané plzeňskou aférou. Jeho odhadnutelným výsledkem bude uklidňující zpráva, v níž bude stát, že plzeňská aféra představuje ojedinělý výstřelek ve fungujícím systému.

Rád bych k tomu v rámci dělby práce dodal několik údajů znepokojujících. Vysoké školství prochází v posledních letech převratnými změnami a celková situace je v něm málo přehledná. Vážnou debatu o tom, co se vlastně děje, vyvolal v létě Ondřej Šteffl ze společnosti Scio na svém blogu na serveru Aktuálně. cz. Pokusil se změny pojmenovat a popsat jejich naděje a rizika. Následných polemik se zúčastnily stovky učitelů a studentů z různých škol a oborů. Ukázaly širší rámec, v němž je třeba rozumět skandálům.

České vysoké školy se otevřely. Nevyplývalo to ani tak z poznanych vnitřních potřeb společnosti, ale pod tlakem zvenčí. V západní Evropě má nějaký vysokoškolský diplom takřka každý třetí dospělý, u nás jen 14 procent obyvatel. Proto urychleně doháníme, aby Česko jakožto pracovní trh odstranilo nevýhodné skóre. Před dvaceti lety vstupovalo na české vysoké školy asi 15 procent populačního ročníku, před deseti 25 procent, letos to už je skoro 60 procent. Ze současných školáků bude mít diplom polovina. To je ovšem revoluce.

Viditelný zmatek působí na školách, které se během pár let se změnilly z elitních v masové. Vyrovnávají se s tím za pochodu, většinou chaoticky, upravováním studijních podmínek. Způsob financování škol jim velí studenty udržet a umožnit jim dostudovat.

Došlo ke znehodnocení starých kvalifikací. Nikoho nezajímá, že maturita na gymnáziu složená před čtyřiceti lety znamená bezpečnější vzdělání než většina současných diplomů. Při novém stanovování kvalifikačních předpokladů ve veřejné správě se zapomnělo na výjimky pro dosavadní pracovníky. Aby si udrželi místa, musí si doplňovat formální vzdělání.

Stát tak zavedl nová pravidla a odpovědnost přenesl na vysoké školy. Co mají dělat? Vyhodte od zkoušky paní, která celý život učí malé děti, a když nezíská titul, musí pryč. O jejím osudu přece nemá rozhodovat náhodný zkoušející speciálního předmětu. Totéž je s policisty, úředníky, ale také s vysokoškolskými učiteli, kde se skokově zpřísnilo vyžadování vyšších hodnot. Jen proto si v předdůchodovém věku opatroval pan Tomažič dizertaci, od níž plzeňská aféra začala. Šéfové by měli mít právo udělovat v odůvodněných případech svým lidem trvalé výjimky. Jen oni mohou posoudit, kdo je dobrý pracovník a kdo může reálně studovat. Ale takové právo nemají.

Nechtěným důsledkem je to, že se na vysokých školách tiše toleruje nedokonalé plnění studijních povinností. Podle mých zkušeností to většinou nebývá projev korupce ani lhostejnosti. Jako v mnoha jiných případech si i tady musí praxe poradit s prováděním přísných předpisů, jejichž autoři jako by předem počítali s tím, že nijak úzkostlivě dodržovány nebudou. Nebezpečně se tím rozvolňují normy a zvyšuje se riziko přehmatů i podvodů.

Všechno to ale jsou nečekané průvodní jevy vysokoškolské revoluce, která míří dobrým směrem.

Prokazatelně totiž platí, že prodlužování obvyklé délky studia většiny mladých lidí je pro společnost v každém ohledu výhodné. Ze studia mohou mít střední talenty větší prospěch než ti nejnadanější.

Ale to se musí nejprve současný chaos na vysokých školách proměnit v nový řád a učitelé se musí tyto studenty, na které nejsou zvyklí, naučit učit.